

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2859/2021
01.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Радојевић, адвокат из ..., против тужене Предшколска установа „Лане“, Дољевац, чији је пуномоћник Момчило Ковачевић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2146/2021 од 20.05.2021. године, у седници одржаној 01.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2146/2021 од 20.05.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 2200/20 од 21.01.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље, па је поништено као незаконито решење тужене број .. од 23.09.2015. године, којим је тужиљи престао радни однос, а тужена обавезана да врати тужиљу на послове радног места ... и призна јој сва права по основу рада. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 259.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Допунском пресудом Основног суда у Нишу П1 2200/20 од 12.02.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље, те је тужена обавезана да јој призна сва права на раду почев од 15.10.2015. године. Ставом другим и трећим изреке, исправљена је пресуда Основног суда у Нишу П1 2200/20 од 21.01.2021. године, на начин ближе наведене у тим ставовима изреке.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2146/21 од 20.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђене првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је поништено као незаконито решење тужене број .. од 23.09.2015. године којим је тужиљи престао радни однос и тужена обавезана да врати тужиљу на рад и призна јој сва права по основу рада, у ставу другом изреке, као и допунска пресуда. Ставом другим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Нишу П1 2200/20 од 21.01.2021. године у преосталом делу става првог изреке и одбачена тужба тужиље у погледу захтева којим је тражила да је тужена врати на послове радног места

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Тужила је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је код тужене била у радном односу по уговору о раду од 03.06.2002. године и радила са четвртим степеном стручне спреме на пословима ..., са којих јој је незаконито престао радни однос у 2009. години, што је утврђено у претходно окончаном спору. На основу правноснажне и извршне пресуде, у поступку принудног извршења тужила је враћена на рад, решењем тужене о спровођењу пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1160/14 од 16.12.2014. године, којим се тужила позива да се јави на рад 10.07.2015. године. Када се тужила јавила на рад, тужена јој је уручила решење о коришћењу годишњег одмора у периоду од 13.07.2015. године до 18.08.2015. године. Радно место ... на којем је тужила раније радила у међувремену је укинута новом систематизацијом радних места од 08.11.2010. године. У решењу о коришћењу годишњег одмора које је тужили уручено по враћању на рад је наведено да је тужила административни радник. Те послове тужила није обављала, нити јој је то било понуђено. У поступку враћања на рад тужена није посебном одлуком распоредила тужилу на одређене послове. Планом рационализације броја запослених у Општини Дољевац од 26.12.2014. године, са изменом од 02.02.2015. године, одређено је да тужена може имати највише 36 запослених на неодређено време и да се предвиђа рационализација за два запослена враћена по правноснажним судским пресудама.

У периоду док је тужила користила годишњи одмор, код тужене је спроведен поступак утврђивања вишка запослених, уз извршено рангирање троје запослених по критеријумима предвиђеним Правилником о раду, и то запосленог ББ који је обављао послове административног радника (за које је предвиђен један извршилац), тужиле и ВВ (обе враћене на рад). Поступак је спроведен тако што је директор тужене донео Одлуку о покретању поступка утврђивања вишка запослених за два административна радника 07.07.2015. године, формирана је трочлана Комисија за утврђивање предлога листе запослених за чијим је радом престала потреба, која је овим запосленима предвиђеним да буду бодовани, упутила анкетни лист 24.07.2015. године да доставе сву документацију за бодовање до 05.08.2015. године, с тим да ће у случају недостављања података бити ранжирани на основу доступних и расположивих података у установи. Бодовање је извршено на основу критеријума предвиђених Правилником о раду тужене од 12.09.2014. године и то: рад остварен у радном односу у установама образовања, образовање, резултати рада код последњег послодавца, имовно стање, здравствено стање и број деце. Запослени ББ је избодован са 43 бода, ВВ са 39 бодова и тужила АА са 32 бода. Комисија је 05.08.2015. године сачинила прелеминарну ранг листу запослених за чијим радом је престала потреба, која је објављена на огласној табли тужене, са роком за изјављивање приговора од 5 дана од дана објављивања, све за време док се тужила налазила на годишњем одмору и није била у могућности да изјави приговор, те у даљем Комисија је 10.08.2015. године сачинила коначну ранг листу идентичног поретка и предлог листе запослених за чијим радом је престала потреба на којој су тужила и ВВ. Решењем директора тужене број .. од 11.08.2015. године утврђен је престанак потребе за радом тужиле као административног радника,

а приговор тужиље на то решење одбијен је решењем Управног одбора тужене број .. од 02.09.2015. године. Школској управи у Нишу достављено је обавештење директора од 11.08.2015.године о постојању вишка два административна радника и упућени су дописи већем броју послодаваца који нису исказали потребу за запошљавање вишка запослених административних радника код тужене. Решењем директора тужене број .. од 23.09.2015. године одређено је да тужиљи која обавља послове административног радника, престаје радни однос даном исплате отпремнине у утврђеном износу од 306.969,60 динара, услед технолошких, економских и организационих промена, због којих је престала потреба за обављањем послова на којима запослена ради, а у образложењу су наведена само решења о утврђењу престанка потребе за радом тужиље као административног радника (решења од 11.08.2015. године и 02.09.2015. године). По тужби коју је тужиља поднела ради поништаја тих решења, поступак је окончан решењем да се тужба сматра повученом, а тужба ради поништаја решења о престанку радног односа од 23.09.2015. године поднета је 05.10.2015.године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оспорено решење о престанку радног односа тужиљи поништајили као незаконито и туженом је наложено да тужиљу врати на рад и призна јој сва права на раду. Првостепени суд је закључио да је тужени незаконито поступао јер након донетог решења о спровођењу извршне пресуде да се тужиља враћа на рад, тужиљи није понуђен анекс уговора о раду за обављање послова административног радника, није донето решење о распоређивању, а у спровођењу поступка за утврђивање вишка запослених тужени је тужиљу третирао као административног радника иако на те послове није распоређена, те није ни могла бити бодована са административним радницима јер те послове код тужене није ни обављала, следом чега је тужиљи незаконито престао радни однос оспореним решењем тужене. Побуњена пресуда другостепеног суда заснована је на разлозима да из образложења оспореног решења о престанку радног односа тужиљи, које има конститутивни карактер, произлази да је донето на основу претходно донетог деклараторног решења да је за радом тужиље престала потреба, а не садржи приказ чињеничног основа за примену прописа наведених у његовом уводном делу, као ни за примену члана 131 Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 72/09...53/13), који се у конкретном случају примењује. Наведеним чланом је прописано да запослени који је у установи у радном односу на неодређено време, а остао је нераспоређен или има статус запосленог са непуним радним временом, остварује право на преузимање стављањем на листу запослених за које се врши преузимање (став 1). Лице из става 1. овог члана утврђује се до 15. августа за сваку наредну школску годину, у оквиру школске управе по јединицама локалне самоуправе, а на основу пријава установа о запосленима који имају право на преузимање. Право на преузимање остварује се споразумом, уз сагласност запосленог (став 2). Према разложној оцени другостепеног суда оспорено решење је незаконито јер је засновано на повреди члана 193. став 1 Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...75/14) у смислу садржине решења којим се одлучује о правима, обавезама и одговорностима запосленог. Поред наведеног, решење је незаконито и из разлога што из његовог образложења не произлази да је засновано на правилно извршеном бодовању, применом критеријума из Правилнику о раду, тим пре што критеријум - резултати рада код последњег послодавца, није могао бити примењен у односу на тужиљу, код чињенице да јој је радни однос престао 27.11.2009.године, а да је по враћању на рад код тужене одмах упућена на коришћење годишњег одмора, те и са разлога што тужиљи није омогућено учешће у поступку бодовања, јер јој није достављена прелиминарна ранг листа на коју је имала право изјављивања приговора.

Ревизија тужене није основана у оспоравању правилности примене материјалног права од стране другостепеног суда.

Према оцени Врховног касационог суда, насупротив томе што је побијана пресуда заснована на правилним разлозима у примени материјалног права код оцене о незаконитости решења о престанку радног односа тужиљи, ревизијом се неосновано истиче да је тужиља преклудирана за покретање било каквог поступка после повлачења тужбе ради поништаја решења којим је утврђено да је престала потреба за њеним радом и њен приговор одбијен. Став Врховног касационог суда по овом питању изнет је у претходно донетој одлуци у овом поступку Рев2 382/2019 од 29.01.2020.године и непотребно га је понављати. На оцену о незаконитости решења о престанку радног односа од 23.09.2015.године, не могу имати утицаја ревизијски наводи тужене о достављеним доказима о покушају распоређивања у другу установу или послодавца. Ово, пре свега, зато што тужена у спроведеном поступку није доказала да је тужиљу по враћању на рад распоредила и да је у односу на тужиљу поступљено у складу са чланом 131. Закона о основама система образовања и васпитања. Решење о престанку радног односа од 23.09.2015.године је поништено као незаконито, с обзиром да не садржи довољно конкретизоване разлоге у смислу члана 193. став 1. Закона о раду и на основу правилне оцене о незаконито спроведеном поступку утврђења вишка запослених, с обзиром да у односу на тужиљу није могао бити спроведено бодовање као да је административни радник и примењен критеријум „резултати рада“, после вишегодишњег периода у којем је била ван радног односа због незаконите одлуке тужене и наведене послове није радила, те и да јој није било омогућено коришћење правног средства приговора на прелиминарну ранг листу, на основу које је донета коначна листа, следом које је у крајњем тужиљи престао радни однос као технолошком вишку. Незаконитости у поступку доношења решења применом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, чине донето решење незаконитим, због чега је оно поништено и тужени обавезан да тужиљу врати на рад и реинтегрише у радни однос, у складу са чланом 191. истог закона.

Суд је оценио да наводи ревизије остају без одлучног утицаја, имајући у виду да је другостепени суд за одлуку дао јасне и довољне разлоге, које у свему прихвата и овај суд.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка одбијен је као неоснован захтев, јер одговор на ревизију не представља нужне и потребне трошкове за вођење парнице, у смислу члана 154. став 1. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом члана 414. став 1. и члана 165. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Марина Милановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**